

Finansdepartementet

Upphandlingsmyndigheten
Box 1194
171 23 Solna

Uppdrag till Upphandlingsmyndigheten att främja utvecklingen av kategoristyrd inköpsverksamhet

Regeringens beslut

Regeringen ger Upphandlingsmyndigheten i uppdrag att genomföra insatser för att främja utvecklingen av strategiskt inköpsarbete hos upphandlande myndigheter och enheter, med fokus på kategoristyrd inköpsverksamhet. Syftet med uppdraget är att bidra till att fler upphandlande myndigheter och enheter genomför inköpsanalyser och använder arbetsmetoden kategoristyrning. Upphandlingsmyndigheten ska vid utförandet av uppdraget särskilt beakta upphandlande myndigheters och enheters behov av att anpassa arbetsmetoden till organisationens förutsättningar, t.ex. dess inköpsvolym och inköpens komplexitet.

Upphandlingsmyndigheten ska bl.a. genomföra en workshop i syfte att identifiera framgångsrika tillvägagångssätt för kommuner att börja arbeta kategoristyrda samt sprida resultatet av workshopen.

Upphandlingsmyndigheten ska i samband med uppdragets genomförande inhämta synpunkter från Kammarkollegiet, Statens servicecenter samt Sveriges Kommuner och Regioner.

Upphandlingsmyndigheten ska senast den 15 december 2025 lämna en redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Finansdepartementet).

Bakgrund

Värdet av den offentliga upphandlingen beräknas till 879 miljarder kronor per år. Kommunerna står för cirka 70 procent av de annonserade upphandlingarna. Svenskt Näringsliv har i rapporten Effektivare offentlig

upphandling – mer nytta för pengarna (2019) uppskattat att ett strategiskt inköpsarbete kan leda till besparingar om 5–15 procent av den upphandlande myndighetens eller enhetens inköpsvolym.

Under 2023 genomförde regeringen en översyn av den nationella upphandlingsstrategin. Denna visade bl.a. att inriktningsmålen och åtgärderna i strategin fortfarande var relevanta, men att måluppfyllelsen var låg. Regeringen konstaterade vidare i budgetpropositionen för 2025 att förutsättningarna för de upphandlande myndigheterna och enheterna att genomföra strategin behöver förbättras (prop. 2024/25:1 utg.omr. 2 avsnitt 7.5).

Ett av de största hindren mot att genomföra den nationella upphandlingsstrategin är att resurssättningen av de offentliga inköpsverksamheterna inte alltid styrs av strategiska prioriteringar. Enligt Nationella upphandlingsrapporten 2023 (Upphandlingsmyndigheten 2023:1) har endast en av sex upphandlande myndigheter och enheter beslutat om prioriteringar för sina inköpskategorier. Det indikerar att majoriteten av de upphandlande myndigheterna och enheterna inte har en tillräcklig styrning för att åstadkomma potentiella produktivitetsförbättringar samt hantera korruptions-, försörjnings- och hållbarhetsrisker.

Kategoristyrning är en arbetsmetod för strategiskt inköpsarbete som innebär att inköpen delas in i kategorier, såsom livsmedel, transporter och it. Indelningen kräver att en analys av organisationens inköp har gjorts. Därefter sker planering, uppföljning och samordning av inköpen på kategorinivå i syfte att främja beslut om prioriteringar för olika inköpskategorier. Kategoristyrning underlättar hantering av målkonflikter i upphandlingar och bidrar till en mer strategisk resurssättning av inköpsverksamheten. Målen för en kategori kan exempelvis avse ökad produktivitet, teknisk utveckling, att små företag deltar i upphandlingarna, djurskydd, försörjningsberedskap, närodlade livsmedel eller att utestänga kriminella leverantörer och underleverantörer.

På regeringens vägnar

Erik Slottner

Ulrika Sjöholm

Kopia till

Finansdepartementet/ESA, K och SFÖ

Kammarkollegiet

Statens servicecenter

Sveriges Kommuner och Regioner